

SINDIKAT POLICISTOV SLOVENIJE
Kidričeva 24/b
3000 Celje

Celje, 07.08.2009

GENERALNA POLICIJSKA UPRAVA
Generalni direktor policije
- g. Janko Goršek

ZADEVA: PREDLOGI SPREMEMB IN DOPOLNITEV ZAKONA O POLICIJI

V skladu z dogovorom vam pošiljamo nekaj dodatnih predlogov za spremembe in dopolnitve Zakona o policiji (Ur. l. 49/89 z vsemi spremembami in dopolnitvami)

- **28. člen ZPol**

Predlagamo, da se v 28. členu za prvim stavkom prvega odstavka doda besedilo:

»Ob uvedbi pritožbenega postopka mora biti pritožnik opozorjen na posledice krive ovadbe«.

Za sedmim odstavkom se dodata nova osmi in deveti odstavek, ki se glasita:

»Če iz pritožbe izhaja sum storitve kaznivega dejanja, se postopek reševanja pritožbe nemudoma ustavi in se ravna skladno z določili Zakona o kazenskem postopku.

Če se v postopku reševanja pritožbe izkaže, da je pritožnik lažno obremenil policista, se mu naloži plačilo stroškov postopka reševanja pritožbe.«

Sedanji osmi odstavek postane deseti.

Obrazložitev:

Predlagana rešitev zvišuje pravno varnost policista v pritožbenem postopku, saj so v kazenskem postopku pravna jamstva neprimerno večja kot v pritožbenem.

Pritožbeni postopek omogoča pritožniku, da preveri, ali so mu bile kršene pravice ali svoboščine ter za to nima na razpolago drugih zanj ugodnih pravnih poti. Hkrati predstavlja eno od oblik nadzora nad delom policije. Je postopek *sui generis* (Pravna praksa (PP), št. 34/2006, Sašo Murtič in št. 36/2006, Drago Marinkovič), ki pa policista postavlja v položaj primerljiv s položajem obdolženca v kazenskem postopku, pri čemer pa mu niso na voljo ustavno zagotovljena procesna pravna jamstva. Neustrezna pravna jamstva v pritožbenem postopku so problematična tudi z vidika samega pritožnika, saj se morebitnih dokazov, pridobljenih med pritožbenim postopkom, kasneje ko je treba dokaze ponoviti oziroma preveriti njihovo procesno in materialno verodostojnost v kazenskem postopku, zaradi take procesne napake ne more uporabiti v kazenskem postopku zoper pritožnika (o tem dr. Zlatko Dežman, Anže Erbežnik, Kazensko procesno pravo R Slovenije, GV Založba, Ljubljana, 2003, str. 605 – 632). Ravno zaradi pomanjkanja kazensko procesnih kavtel lahko v kazenskem postopku pride do ekskluzije dokazov, kar vpliva na pravilen zaključek kazenskega postopka. Predlagana sprememba tako hkrati pomeni maksimiranje pravnosti postopka za zaščito pravic državljanov, saj pravne varnosti poteka kazenskega postopka ne more ogroziti vzporedno voden postopek o pritožbi.

Poleg tega dosedanja praksa, ki omogoča hkratno izvajanje pritožbenega in kazenskega postopka, dopušča špekuliranje in zlorabo pravic s strani pritožnika. Kazenski zakonik namreč za obstoj kaznivega dejanja krive ovadbe terja naklep, samo podaja pritožbe pa za utemeljevanje naklepa ne zadostuje. Smiselno enako je v primeru kaznivega dejanja krive izpovedbe. Priča ni z ničemer zavezana k verodostojnosti izjave v pritožbenem postopku in je njena kasnejša vloga v kazenskem postopku vprašljiva oziroma pridobljena dejstva v pritožbenem postopku in pridobivanje dokazov na temelju tako pridobljenih dejstev vodijo k ekskluziji (PP št. 40-41/2006, Franc Čučko). Predlagana sprememba preprečuje pritožbo kot sredstvo za podajo krive ovadbe, saj onemogoča neutemeljeno očitane kaznivega dejanja brez posledic za pritožnika in morebitnih drugih udeležencev ter hkrati preprečuje nezadovoljstvo policista kot posledico špekulativnih dejanj pritožnika. Takšna rešitev, ki umika pritožbo kazenskem postopku, je sprejemljiva tudi z vidika smiselnosti instituta nadzorstvene pritožbe, ki predstavlja eksterni nadzor nad delom policije, saj enak cilj zagotavlja tudi kazenski postopek.

V praksi se namreč ugotavlja, da pritožniki pogosto podajajo pritožbe na delo policistov, kadar so bili v policijskem postopku zaloteni pri prekrških in se s podano pritožbo skušajo izogniti posledicam ali maščevati policistu, ki je vodil postopek. Zato je treba v takih primerih zaščititi policiste pred lažnimi obtožbami in bi se morala ob ugotovljenih zlorabah instituta pritožbe Policija redno posluževati možnosti sodnega pregona (kriva ovadba) ter od pritožnika izterjati tudi stroške pritožbenega postopka, vse z namenom, da se število zlorab možnosti pritožbe zmanjša.

- **66. člen ZPol**

Predlagamo, da se za prvim stavkom drugega odstavka 66. člena ZPol doda stavek:

»Za poklic policista varnostnika se zahteva najmanj poklicna izobrazba IV. stopnje.«

V tretjem odstavku se za besedo »policista« vstavi besedna zveza »in policista varnostnika«.

Obrazložitev:

67.b člen določa možnost sklenitve pogodb z osebami zaradi opravljanja enostavnejših policijskih nalog. Gre za izjemno preprost, stalen in ozek segment policijskih pooblastil, ki se nanaša na varovanje objektov, ki jih varuje policija.

Predlagana dopolnitev pomeni širjenje kadrovskega bazena, hkrati pa ne pomeni nižje kvalitete izvajanje nalog varovanja objektov, saj bi za izvajanje teh pooblastil zadostovala že poklicna izobrazba IV. stopnje.

Dosedanja ureditev, ko objekte varuje Urad za varnost in zaščito (Oddelek za zunanjo varovanje objektov), ni ustrezna. Varovanje objektov je neurejeno praktično že od nastanka države, ker se začasne rešitve uporabljajo že skoraj 20 let. V Sindikatu policistov Slovenije smo na omenjen primer že opozorili¹ in zaradi pravno spornega razporejanja vložili tožbo na sodišču.

Izvedbeno policija varovanje objektov opravlja tako, da se praviloma vsakih šest mesecev na sporni pravni podlagi 77. člena ZPol iz razlogov »nemotenega opravljanja nalog varovanja objektov« v Urad za varnost in zaščito napoti približno 100 policistov iz policijskih postaj s splošnim in tudi posebnim delovnim področjem. Ob vsem tem je potrebno poudariti, da takšna rešitev povzroča stalno izčrpavanje policijskih enot, ki s tem tudi operativno slabijo.

Obstoječa rešitev ni samo pravno sporna temveč tudi ni ekonomična, ker predstavlja nepotreben strošek, ki znaša po grobi oceni okoli 630.000 € na leto. V tej številki so zajeti potni stroški in posebni dodatki (npr. terenski dodatek).

Skozi takšno rešitev vidimo tudi konkreten prihranek, v kolikor bi se za zasedbo teh delovnih mest izvajalo primerno kadrovanje.

- **73.b člen ZPol**

Predlagamo, da se za 73.a členom doda nov 73.b člen, ki se glasi:

»Policija zagotovi policistom v kazenskih in drugih postopkih zaščito z uporabo posebnih ukrepov, kadar je glede na stopnjo ogroženosti in druge okoliščine takšen ukrep potreben. Uporabo ukrepov odredi generalni direktor policije, ki lahko omenjene ukrepe odredi tudi na obrazložen predlog direktorja policijske uprave, za oceno ogroženosti pristojne komisije ali strank v postopku.

Ukrepi za zaščito policistov so:

- fizično varovanje;
- tehnično varovanje;
- varnostno svetovanje;
- preselitev osebe;
- prirejeni dokumenti;
- onemogočenje posredovanja osebnih podatkov in nadzor poizvedb po evidencah;
- prikritje identitete za potrebe sodnega postopka;

¹ <http://www.sindikat-policistov.si/novice/95-zaasna-napotitev-policista>

- sprememba identitete;
- uporaba video-konference in telefonske konference;
- mednarodna izmenjava;
- ukrepi v zaporu ali zavodu za izvrševanje vzgojnih ukrepov;
- ekonomska in socialna podpora;
- drugi ukrepi, ki jih določi generalni direktor policije.

Ukrepi se izvajajo in določajo na podlagi akta, ki ga izda Generalni direktor policije s soglasjem ministra za notranje zadeve in ministra pravosodje.«

Obrazložitev:

Policisti in kriminalisti so udeleženi v kazenskih in drugih postopkih bodisi kot oškodovanci, obdolženci ali priče. Razvoj kriminalitete, aktivnosti kriminalnih združb terjajo pregledno, učinkovito rešitev. Dejstvo je, da kriminalne združbe za doseg svojih ciljev postajajo vse bolj brezobzirne in uporabljajo vsa sredstva za doseg lastnih ciljev. S temi ukrepi se ne ščiti samo policistov v kazenskih postopkih temveč tudi v drugih postopkih, ki bi lahko bili sproženi zoper policista z namenom diskreditacije in izvajanja pritiska na posameznega policista.

To vprašanje ni rešeno celovito in na sistemskem nivoju. Že dosedanja praksa je pokazala potrebo po zagotovitvi tovrstnih ukrepov. Glede na zgoraj omenjene trende na področju kriminalitete pa bo nujnost takšnih ukrepov zagotovo narasla. Poudariti velja, da se z ustrezno pravno podlago, ki bi omogočila izvajanje zaščitnih ukrepov, ne ščiti le samih policistov, temveč se omogoča tudi pravilna izvedba sodnih postopkov, s tem pa večja pravna varnost v državi.

Zamiseln je povzeta iz Zakona o zaščiti prič (ZZPrič Ur.l. 113/2005), ki je lahko tudi podlaga za izvedbene akte, ki se sprejemajo na podlagi tega člena.

89. člena ZPol:

Predlagamo da se 89. člen spremeni tako, da se glasi;

»Policija zavaruje policiste za primer smrti, invalidnosti ali drugih poškodb in druge škode, ki policistom nastane pri opravljanju nalog javne varnosti ali v neposredni vezi z njimi«.

Obrazložitev:

Policisti opravljajo naloge s področja javne varnosti. Naloge javne varnosti so kompleksne, nepredvidljive, pogosto tudi nevarne. V praksi je težko popolnoma razločevati med nevarnimi in nenevarnimi postopki tako zaradi objektivnih, kot subjektivnih razlogov. Od policistov država in zakonodajalec upravičeno pričakuje, da bodo policisti predpisane naloge opravili tako zakonito, strokovno, kot tudi pravočasno in učinkovito. Pogosto je hitrost (pravočasnost) in učinkovitost odločujočega pomena in omogoča vse nadaljnje postopke in učinkovito pravno varstvo državljanov. Ravno zaradi hitrosti in nevarnosti postopkov so policisti pogosto pri teh dogodkih poškodovani ali

utrpijo drugo škodo in ne nujno le kot posledico nesreče, temveč tudi kot posledico (naklepnega) ravnanja tretjega (najpogosteje v postopku obravnavane osebe).

Dosedanja ureditev ne zajema vseh primerov nastanka poškodb, saj predvideva le zavarovanje hujših nesreč pri delu, poleg tega omejuje krog upravičencev na tiste, ki zasedajo ustrezno sistemizirana delovna mesta. Iz zgoraj navedenih razlog je takšna ureditev obsoletna in jo je potrebno približati realnim potrebam v luči sprememb, ki jih trendi na področju javne varnosti prinašajo v delo policistov.

Praksa kaže, da se tudi dosedanje ureditve ne izvaja v skladu z namenom zakonodajalca oziroma ta ne daje zadovoljivih rezultatov. Trenutno ima policija svojo odgovornost zavarovano pri zavarovalnici, kot izhaja iz 89. člena ZPol. V praksi in na podlagi konkretnih primerov opažamo tendenco zavarovalnice po zniževanju odškodnine in odklanjanju izplačila odškodnin, sklicujoč se na navodila MNZ, saj je izplačilo odškodnine vezano na zakonsko dikcijo »opravljanje dela, ki je zdravju in življenju posebej nevarno«.

V kolikor bi policisti izvajali vse naloge s področja javne varnosti skladno s mnenji in nekaterimi sodbami prvostopenjskih sodišč², bi bila ogrožena temeljna naloga policije, to je varovanje ljudi in premoženja. Ker gre v nekaterih primerih tudi za dalj časa trajajoče in kompleksne poškodbe, vse to že načenja tudi socialni položaj policistov, saj v času bolniškega dopusta prejemajo minimalno plačo, brez dodatkov, ki bi jih dobili, če bi delali.

Glede na rast kriminalitete postaja delo policista vse nevarnejše, zato predlagamo, da bi delodajalec ustrezno zavaroval vse policiste, ko ti opravljajo naloge javne varnosti, saj je vsako delo policista lahko zdravju in življenju nevarno. Zavarovanje naj bi obsegalo vso škodo (po Obligacijskem zakoniku), ki policistu nastane pri samem opravljanju nalog javne varnosti, kot tudi škodo, ki je policistu prizadejana izključno kot posledica opravljanja nalog javne varnosti. Pri tem imamo v mislih maščevanje oseb, obravnavanih v postopkih, ki se zaradi tega znesejo nad policisti tudi v njihovi zasebni sferi, bodisi s fizičnim obračunavanjem, poškodovanjem njihovega premoženja,...

Sprememba 89. člena bi sledila tudi tendenci sprememb KZ-1, kjer je zakonodajalec predvidel materialno določbo, po kateri je inkriminirano maščevanje policistom zaradi opravljanja uradnih nalog. S takšno zapisano dikcijo, bi policisti dobili povrnjeno škodo tudi, če bi se dokazalo, da je nastala škoda izključno zaradi opravljanja uradne naloge oz. je z njo v neposredni zvezi.

Lep pozdrav,

Zoran Petrovič l.r.
PREDSEDNIK SPS

-v vednost
ga. Tatjana Bobnar, namestnica GDP

² Policisti bi na nujne naloge vozili s prilagojeno hitrostjo, za bežečimi storilci bi hodili s posebno previdnostjo itd.